

עין משפט‏
גַּר מִצוּחַ

כּוּמ:

יַעֲשֵׂה מֵאִמֶּר וּיְקַנֶּה בּוֹ, ומשום ציטוט מלות יצמין ליכא למיחש כדפרישית בפ' שני (לעיל דף יח:) :([[][]])

מִיטַמְאָה לוֹ. פירוש ברגל שהוחרו על הטומאה כדאמרין בר"ה (דף נז:) :(ס) ועוד י"ל דאין מטמאה לו היינו דאינה

חייבת ליטמא לו למאן דאמר בטומא

(דף ג.) לה יטמא חוצה: **עַבְדּ** בה

מֵאִמֶּר מִיבְעִיָּא. וא"ת דמשמע דלא

עדיפא בעלת מאמר מארוסה ובהולנן

(לקמן דף נט. וס) קאמר רבא גופיה ממאמר לב"ש עושה ודאי ארוסה לדחות בצרה וספק נשואה לחלוק בנכסים אלמא מהני ליורשה וי"ל דהכא גרס

רבה רבו של אביי דמסיק עלה אמר

ליה אביי ולקמן גרס רבא שהוא

אחר אביי: **אֵלְרָא** לַעֲנִין מסירה לחופה. וא"ת מאי משני דהשתא נמי

מקשי השתא ארוסה בעלמא צעיא מסירה לחופה עבד בה ממאמר מיצעיא

וי"ל דעבד בה ממאמר וצא עליה והציאה עושה אותה ככנוסה:

אָבִיָּה וּבַעֲלָה מְפִירִים נַדְרִיָּה.

והא אין לה אב או שאינה נדרות אב לא מני מיפר כדאמרין בנדרים (דף

טז.) **בְּגוּן** ^(א) שעמדה בדין ב'.

לפי מסקנא שאייר דעבד בה ממאמר

כדמוכח בנדרים בפ' נערה המאורסה

(שם עז.) דלר' אליעזר כיון דעביד בה

ממאמר ופסקין לה מוונות משלו נודרת

על דעתו ולר' יהושע דוקא בחד

יבם אבל בתרי כיון דאי צעי אחיה

פסיל לה עליה צביאה א"י בגיטא

אינה נודרת על דעתו ולר"ע אפילו

ביבם אחד קאמר דלא יפר אפילו

עבד בה ממאמר משום דאין חייבים

עליה סקילה כנערה המאורסה ולא

יתכן לפי זה מה שפי' בקונטרס בריש

פ"ב (לעיל י: ד"ה ולימא) דמאן דאמר

אין זיקה אפי' בחד היינו ר"ע דמנאי

סבר דיש זיקה ואפי' הכי לא יפר

משום דאין חייבין עליה סקילה:

שלושה

וחלה עליה זיקת אירוסין מאי ת"ש ^(ז) שומרת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר"א אומר יפר ר' יהושע אומר לאחד ולא לשנים יר' עקיבא אומר לא לאחד ולא לשנים והוינן בה ^(ח) בשלמא ר"ע סבר אין זיקה אפי' אחד לר' יהושע לאחד יש זיקה לתרי אין זיקה אלא לר"א נהי נמי דקסבר יש זיקה בשלמא לאחד מיפר אלא לתרי אמאי וא"ר אמי ^(ט) (בר אהבה) הכא במאי עסקינן כגון דעבד

בה מאמר ^(ז)וב"ש היא דאמר מאמר קונה קנין גמור אי אמרת בשלמא גישואין עושה משום הכי מיפר אלא אי אמרת אירוסין עושה היכי מצי מיפר והתנן ^(י)נערה המאורסה אביה ובעלה מפירים נדריה אמר רב נחמן בר יצחק מאי מיפר מיפר בשותפות ולר"א דאמר מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות לצרה בלבד אמאי מיפר בשותפות אמר לך ר' אלעזר אימר דאמרי אנא אינו קונה אלא לדחות לצרה בלבד דלא סגי לה בגיטא אלא בעי נמי חליצה להפר נדריה מי אמרינן ואיבעית אימא אמר לך רבי אלעזר ולרב נחמן בר יצחק מי ניהא מי קתני יפרו יפר קתני אלא הכא במאי עסקינן ^(י) שעמדה בדין ופסקין לה מוונות משלו וכדרב פנחס משמיה דרבא דאמר רב פנחס משמיה דרבא ^(י) כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת: דמתני'

שאר נשים והאם צא עליה לאחר ממאמר בלא חופה לא קנה: יפר. אחד מהן את נדרה: לאחד ולא לשנים. שומרת יבם אי' יפר אבל שומרת לשני יצמין לא יפר לא זה ולא זה: אין זיקה. דמיהוי ככנוסה: ואפילו בחד. היכא דליכא אללא חד דודאי עליה רמיא אפי"ה אין זיקה: לתרי אין זיקה. דלא ידעינן להי מינייהו רמיא ואפילו שניהם כאחד אין הפרתן הפרה דקלישא זיקתן: **אלא לתרי אמאי**. נהי נמי דיש זיקה אפי' לתרי מיהו יפרו שניהם מיצעי ליה: **ואמר רמי בר (א) אבא גרסינן: בשותפות**. הוא ואביה כארוסה: **לדחוס בצרה**. באחומה שנפלה לפניו אחר ממאמר זו: דלא סגי לה בגט. העושה ממאמר ביצמה וצא להוציאה צעיא חליצה וגט ולא אמרינן ככנוסה היא וסגי לה בגט: **אמר לך רבי אלעזר ולרב נחמן מי ניהא**. כלומר נהי נמי דקונה בשלמא אי גישואין עושה שפיר אללא לרב נחמן דאמר לא עביד אללא אירוסין מי ניהא הא בשותפות ליכא למימר דיפר קתני יפרו מיצעי ליה: **אלא הכא במאי עסקינן שעמדה בדין**. לדידי [אפילו] בלא ממאמר ולרב [אמין] אחר ממאמר ולא רצה לכנוס ולא לפטור: **ופסקין לה מוונות משלו**. כדמתניא לקמן בזהולן (דף מא:)

דאמר [לקמן] דס"ל לב"ש ממאמר קונה קנין גמור: אלא לענין מסירה לחופה. וא"ת ומ"מ הדרא קושין לדוכתן דהשתא ארוסה בעלמא בעינן מסירה לחופה עבד בה ממאמר מיצעיא וי"ל דמיירי בצא עליה בעל כרחה אחר המאמר ובעילה דבעל כרחה קונה צימנה. אכן קטניי אי המאמר דקודם הביאה מגרע גרע הביאה לשווייה כאשה דעלמא [נציפה בעל כרחה אינו קונה בה] ובעיא מסיירה לחופה: כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. וא"ת איכ' למה לאכתא פרשת נדרים. וי"ל דהא דלמרינן כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת היינו נלמדא לאכתא פרשת נדרים [היא סבורה שצווי להפיר כמו בשאר נשים ונודרת על דעתו]:

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

ואי מאמר לב"ש קונה קנין גמור. זה יעשה מאמר בזו ויקנה אותה קנין גמור להיות אשתו דהא אין איסור במאמר ^(א) ותלא אחותה מעליה ולא היא הך אחות זקוקתו ויכנס את אשתו: **אלא מאי כו'**. נהי נמי דלא קני קנין גמור הא אמרת דוחה בצרה ותקשה לך נמי יעשה מאמר בזו ותדחה אחותה ויכנס את אשתו: **דהיסינא דחי**. מאמר שנעשה בזהיר דאי הוה צעי לייצומי בשעת ממאמר הוה מנאי לייצומי כגון במתני' דעדיין לא נפלה אחותה: **דאיוסורא**. כגון דנפלו שמי האחיות קודם ממאמר: **כדי נמי**. לענין קניה: **ולכרס**. אחותה שנעשית לה כרה ציוקה חליצה נמי לא מיצעי ^(א) דתלא משום אחות אשה: **אלא דוחה**. אותה מלאסור ^(א) אשת בעל המאמר עליו: **ומשייר**. דבעיא חליצה אם צאת לינשא עד שלא כנס היבם את בעלת המאמר. ולקמיה פריך ליה הא קתני הלזו תלא משום אחות אשה דמשמע אף מחלליה: **זו יעשה ממאמר וידחה**. את אחותה מעליה ואח"כ ישא את זו

אלא לאו משום דלא דחי דחיה גמורה וכל כמה דרמיא עליה לחלליה זקוקתו היא ואוסרת את זו עליו: **ה"ג אללא יצמה דחויא כו'**. כלומר אללא לעולם דוחה דחיה גמורה ודקשיא לך התם נמי לדיחי לא דמיא למתניתין דהכא דכי נפלה ועבד ממאמר הוה חויא לכולהו מילי דיצמה להמיצבם ולחלון הלכך חויא למקצתייהו למאמר דמאמר דחיא אחותה לכשתפול אללא התם דמרייהו נפלו קודם ממאמר ולא חויא לכולהו מילי דיצמה לא חויא למקצתה לפיכך אין ממאמר דוחה אחותה: **השתא ארוסה**. דקידושין דידה דאוריית' תני רבי חיאי אינו יורשה ואינו מטמא לה ממאמר יצמין מדרבנן הוא דהא מדאורייתא יצמה יצא עליה כתב רחמנא מיצעיא: **לא חונן**. ליאכס בקדשים ^(א) ולא מיטמא. אס כס היא הוה דהא לאו שארו הקרוב אליו היא: **וכן היא לא חוננת**. להיות אסורה בקדשים: **ולא מיטמא**. אינה כריכה להמעסק זו. ^(א) ולא דוקא נקט ולא מיטמאת דהא צנות אהרן לא הוחרו על הטומאה ^(א) אללא אידי דנקט לא חוננת דליצטרין ליה נקט ולא מיטמאת דצעי למתני תרמי' בדירה וצדידיה כך שמעמי. ולי נראה ולא מיטמאה כגון ברגל שישראלים מזהירים על הטומאה ^(א) מונבלתם לא תגעו ^(א) וצנא כסובא. וצנא לה מן האירוסין מימוקמא בכתובות בפרק הכותב (דף פט:)

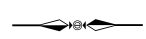
ולא צעיא מסירה לחופה. דאס צא עליה בעל כרחה בלא חופה קני ואי צעי מו לאפוקי בגיטא סגי לה: **בעל כרחה**. דקני לה ונעשית כאשתו לכל דבר צביאה צע"כ שאין צה חופה: **וחלה עליו זיקה אירוסין**. ונשואין של **לאחד ולא לשנים**. שומרת יבם אי' יפר אבל שומרת לשני יצמין לא יפר לא זה ולא זה: **אין זיקה**. דמיהוי ככנוסה: **ואפילו בחד**. היכא דליכא אללא חד דודאי עליה רמיא אפי"ה אין זיקה: **לתרי אין זיקה**. דלא ידעינן להי מיניהו רמיא ואפילו שניהם כאחד אין הפרתן הפרה דקלישא זיקתן: **אלא לתרי אמאי**. נהי נמי דיש זיקה אפי' לתרי מיהו יפרו שניהם מיצעי ליה: **ואמר רמי בר (א) אבא גרסינן: בשותפות**. הוא ואביה כארוסה: **לדחוס בצרה**. באחומה שנפלה לפניו אחר ממאמר זו: דלא סגי לה בגט. העושה ממאמר ביצמה וצא להוציאה צעיא חליצה וגט ולא אמרינן ככנוסה היא וסגי לה בגט: **אמר לך רבי אלעזר ולרב נחמן מי ניהא**. כלומר נהי נמי דקונה בשלמא אי גישואין עושה שפיר אללא לרב נחמן דאמר לא עביד אללא אירוסין מי ניהא הא בשותפות ליכא למימר דיפר קתני יפרו מיצעי ליה: **אלא הכא במאי עסקינן שעמדה בדין**. לדידי [אפילו] בלא ממאמר ולרב [אמין] אחר ממאמר ולא רצה לכנוס ולא לפטור: **ופסקין לה מוונות משלו**. כדמתניא לקמן בזהולן (דף מא:)

דאמר [לקמן] דס"ל לב"ש ממאמר קונה קנין גמור: אלא לענין מסירה לחופה. וא"ת ומ"מ הדרא קושין לדוכתן דהשתא ארוסה בעלמא בעינן מסירה לחופה עבד בה ממאמר מיצעיא וי"ל דמיירי בצא עליה בעל כרחה אחר המאמר ובעילה דבעל כרחה קונה צימנה. אכן קטניי אי המאמר דקודם הביאה מגרע גרע הביאה לשווייה כאשה דעלמא [נציפה בעל כרחה אינו קונה בה] ובעיא מסיירה לחופה: כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. וא"ת איכ' למה לאכתא פרשת נדרים. וי"ל דהא דלמרינן כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת היינו נלמדא לאכתא פרשת נדרים [היא סבורה שצווי להפיר כמו בשאר נשים ונודרת על דעתו]:

מאן (נדרים עז.) לא לאחד ולא לשנים. כלומר בין שנפלה לפני יבם אחד בין שנפלה לפני שנים, דלא קטניי ציה אשה (ע"ר יח.) אין זיקה אפילו לאחד. אפילו ליבם אחד אינה זקוקה דמיהוי כאשתו עד שמתנם לחופה (נדרים שם). מאמר קונה קנין גמור. ליעשות ארוסה גמורה (קטן נח). נערה המאורסה אביה ובעלה מפירים נדריה. ואינו מופר עד שפרו שניהם (כתובות לט). ולכא נקט נערה דדוקא נערה היא נדרות אביה דכתיב נעוריה בית אביה (נדרים סז). **על דעת בעלה היא נודרת**. על מנת אם ילמי הנעל ואסמה עליה דמוקלה לך ביום שמשו (שבב סז).

מסורת הש"ס

(א) [נדרים עד:]: (ב) לקמן מג: ע"ש כתובות נג. פט: ע"ש בצא מיעלא ית. ע"ש סנהדרין כח: (ע"ש היטב.) (ג) [לקמן נג.]: (ד) נדרים עד. (ה) [שם ע"ש]. (ו) [נבדרים ליתא]. (ז) [לעיל יח. לקמן ל' נח:]. (ח) כתובות נט. מו: קידושין ד. נדרים סו: (ט) שבת מו: גיטין פג: נדרים עג: עד. נדה מו: (י) [קידושין לה:]. (י) [ויקרא יא].

תוּם' חד מוקמאי

ת"ד שומרת יבם בין ליבם אי' בין לשנים ר"א [אומר] יפר ר"י אומר לא' ולא לשנים ר"ע אומר לא' לאחד ולא לשנים והלכתא כר"א דק"ל יש זיקה אפילו בתרי והוינן בה לר"א נהי נמי דיש זיקה אפילו בתרי בשלמא לא' מפיר אלא לתרי אמאי מפיר כ"א לבדו ואוקימנא כגון שעמדה בדין עם אי' מהן ופסקו לה מוונותיה משלו וכדכרי פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת ע"ד בעלה היא נודרת ואיכא דמפרש אצ"י דעמדה

מוסף רש"י

לא אורן. אין אענית חל עליו לאסור אפילת קדשים (ב"מ יח.) אם מתה אינו נאכס בקדשים מתמת אענית (סנהדרין כח.) ולא מטמא לה. אם כהן הוא (שם שם) דכתיב כי אם לשארי, והיוני אשתו, והאי לאו שארו הוא דלא בוא עינין לדי קריוב בפר ב"מ שם.) וכן היא לא אוננת. אינה נאכסת בצניעות מימיה בקדשים (סנהדרין שם.) ולא מטמא לה. לאו משום כהונה קאמר, דאין כהנות מזהירות על הטומאה, דכתיב בני אהרן, אללא אינה זקוקה לעמא לו, לא כהנת ולא ישיאלת, שנהיה להמעסק בזהבנה ממי מזהו האמורים בפרשה, דכתיב ליה יעמא, ומתא לה יעמא מזהו ואס לא רצה מטמאים אותו בעל כרחו ומעשה ביוסף הכהן כו' בתורת כהנים (ב"מ שם ובעי"ז כתובות נג. פט.) או: אינה מזהו להמעסק זו, ואידי דמתא לא חוננת תנא ולא מעמלת, ולא דוקא, דנשים דכהונה לא החרו על הטומאה (סנהדרין כח.) ואית דלא גרסי אינה מטמא אינו, ברתה אינו יורשה. מדות בית אביה דלא תקון ירושת בעל עד שמתנם לחופה או שמתנן לשלושים (כתובות ג.) או: דירושת הבעל נפקא לן משארו הקרוב אליו ממשתתמו וירש אותה בצי' (ק"א) והא לאו שארו הוא (ב"מ יח.) ובעי"ז כתובות פט.) מת הוא. מיהו גובה כתובתה. מנה מאתים ותוספת אס כתב לה (כתובות ג.) דכתב לה מן האירוסין מוקמינן לה בשנים אחוין (סנהדרין כח.) בין יבם אחד בין שני יבמין. בין שזקוקה ליבם אחד בין לשני יצמין אחר ר' אליעזר יפר, ומוקמינן ליה בגמרא דהכא אללא לשיטת ר' אחי

תוספות יונים

ואי אמרת ממאמר לב"ש

קונה קנין גמור זה יעשה ממאמר ויקנה אללא מהי דוחה דחיה גמורה:

יעשה ממאמר וידחה. פי'

המאמר ידחה אחותה אללא

ממאמר הבעלת ממאמר

להתייבם ושלמא אס אינו

דוחה אחותה ניתא דאין

להקשות וזי יבעול וכן

יבעול וכו' שהרי היתה

ציאה בלסור דהויא או

גרשונה אחות זקוקתו.

אבל ממאמר פריך שפיר

שהרי אין איסור במאמר

ולאחר המאמר יכול ליבם

שהרי המאמר דחה

שאחומה לא חאסור אותה:

בעי רבא ממאמר לב"ש

נשואין עושה. לאו לשיטת

ר' אליעזר דלעיל צעי

דשפוטא לן דלכל תרי לשיני

אינו עושה נשואין דהשתא

מקדושין גרע דלא גמי לה

בגט כקדושין דעלמא

ונשואין תנא עושה אללא

ודאי צעיימו לאו לשיטת

דהכא אללא לשיטת ר' אחי

דאמר [לקמן] דס"ל לב"ש ממאמר קונה קנין גמור: אלא לענין מסירה לחופה. וא"ת ומ"מ הדרא קושין לדוכתן דהשתא ארוסה בעלמא בעינן מסירה לחופה עבד בה ממאמר מיצעיא וי"ל דמיירי בצא עליה בעל כרחה אחר המאמר ובעילה דבעל כרחה קונה צימנה. אכן קטניי אי המאמר דקודם הביאה מגרע גרע הביאה לשווייה כאשה דעלמא [נציפה בעל כרחה אינו קונה בה] ובעיא מסיירה לחופה: כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. וא"ת איכ' למה לאכתא פרשת נדרים. וי"ל דהא דלמרינן כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת היינו נלמדא לאכתא פרשת נדרים [היא סבורה שצווי להפיר כמו בשאר נשים ונודרת על דעתו]: